

Rapport

Gemeenteraads- verkiezingen Den Haag 2022

Eerste verkiezingspeiling i.o.v. gemeente Den Haag
8 februari 2022

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/25

Datum

februari 2022

Opdrachtgever

Gemeente Den Haag

Auteurs

Peter Kanne
Wietse van Engeland

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Belangrijkste uitkomsten	4
1.1	Hart voor Den Haag/Groep de Mos virtuele koploper	4
2	Inleiding	7
2.1	Doelstelling van het onderzoek	7
3	Interesse en opkomst	8
3.1	Politieke interesse	8
3.2	Bekendheid met verkiezingen	8
3.3	Opkomstintentie	9
3.4	Klein deel machtigt iemand anders	10
3.5	Verdeling over de verkiezingsdagen	10
4	Zetelpeiling gemeenteraad Den Haag	12
4.1	Hart voor Den Haag/Groep de Mos virtuele koploper	12
4.2	Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018	14
5	Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen	15
5.1	Betaalbaar wonen belangrijkste onderwerp volgens Hagenaren	15
5.2	Belangrijkste onderwerpen naar partijvoorkeur	16
6	Onderzoeksverantwoording	17

1 Belangrijkste uitkomsten

1.1 Hart voor Den Haag/Groep de Mos virtuele koploper

Als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, dan gaat Hart voor Den Haag/Groep de Mos aan kop: 9 zetels, dat zou 1 zetel meer zijn dan de partij in 2018 haalde. Rekening houdend met onnauwkeurigheidsmarges kan het aantal zetels voor Hart voor Den Haag/Groep de Mos liggen tussen 7 en 11. Na Hart voor Den Haag/Groep de Mos volgen de VVD (6 zetels; -1), D66 (6 zetels; geen verschil met GR2018), GroenLinks en PvdA (beiden 5 zetels). Het CDA zou volgens deze zetelpeiling nu 1 zetel halen, een verlies van twee zetels ten opzichte van 2018. De PvdA zou daarentegen twee zetels winnen en komt uit op vijf zetels.

Bij deze gemeenteraadsverkiezingen neemt een aantal partijen voor het eerst deel. DENK haalt drie virtuele zetels en zou hiermee in de gemeenteraad komen. Forum voor Democratie haalt in deze peiling (nog) niet de kiesdrempel van 2,2 procent. Met nog ruim anderhalve maand verkiezingscampagne voor de boeg is er niettemin nog veel mogelijk. Ruim een vijfde van de inwoners die gaan stemmen (22%) heeft nog geen keuze voor een partij gemaakt.

Tabel 1 Zetelpeiling- 'Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn?'

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=728). Exclusief blanco, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR 2018		PEILING GR 2022				
	%	Zetels	% 31-1	onder-/bovengrens	Zetels 31-1	onder-/bovengrens	verschil tov GR18
HvdH/Groep de Mos	16.8%	8	17.6%	(14.8; 20.4)	9	+/- 2	+1
VVD	13.9%	7	12.8%	(10.4; 15.2)	6	+/- 2	-1
D66	12.3%	6	12.1%	(9.7; 14.5)	6	+/- 2	0
GroenLinks	10.6%	5	10.6%	(8.4; 12.8)	5	+/- 2	0
CDA	6.5%	3	2.8%	(1.6; 4)	1	+/- 1	-2
PVDA	6.5%	3	9.5%	(7.4; 11.6)	5	+/- 1	+2
Haagse Stadspartij	5.6%	3	4.6%	(3.1; 6.1)	2	+/- 1	-1
Partij voor de Dieren	5.3%	2	5.8%	(4.1; 7.5)	3	+/- 1	+1
PVV	4.7%	2	4.6%	(3.1; 6.1)	2	+/- 1	0
ChristenUnie/ SGP	3.2%	1	3.3%	(2; 4.6)	1	+/- 1	0
SP	2.7%	1	5.3%	(3.7; 6.9)	2	+/- 1	+1
50 PLUS	2.3%	1	1.6%	(0.7; 2.5)	0	+/- 1	-1
Blanco			0.0%	(0; 0.1)	0	+/- 0	0
Kandidatenlijst Ramdhani			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
Kandidatenlijst Roopram			0.2%	(0; 0.5)	0	+/- 0	0
DENK			7.5%	(5.6; 9.4)	3	+/- 1	+3
Forum voor Democratie			1.4%	(0.5; 2.3)	0	+/- 1	0
Haags Belang			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
INL Den Haag			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
LEF - Voor de Nieuwe Generatie			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
Nat Bond tegen Overheidszaken			0.1%	(0; 0.3)	0	+/- 0	0
Andere partij			0.3%	(0; 0.7)	0	+/- 0	0
Totaal			100		45		

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen volgens Hagenaren

Op de vraag “wat zouden de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen moeten zijn” wordt “betaalbaar wonen” met 39 procent het vaakst genoemd. Dit was 20 procent in februari 2018, waarmee het onderwerp bijna twee keer zo belangrijk is geworden; het steeg van een vierde naar een eerste positie. Het onderwerp dat daarna het meest wordt genoemd, “veiligheid, criminaliteit en openbare orde”, wordt door 36 procent genoemd, vergelijkbaar met 2018 (37%). Uit [landelijk onderzoek van I&O Research](#) bleek ook dat betaalbaar wonen bij deze verkiezingen veel vaker belangrijk wordt gevonden.

Tabel 2- Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn? Top tien van meest genoemde onderwerpen.

	maart 2018	januari 2022
Betaalbaar wonen	20%	39%
Veiligheid, criminaliteit, openbare orde	37%	36%
Verkeer, parkeren en bereikbaarheid	22%	19%
Duurzaamheid, klimaat, energiebesparing	15%	18%
Leefbaarheid, buurt- en wijkcentra	14%	18%
Armoedebestrijding, werk en inkomen	19%	16%
Gezondheidszorg en verslavingszorg	21%	15%
Onderhoud openbare ruimte	11%	14%
Milieu	12%	14%
Afvalinzameling, aanpak zwerfafval	8%	14%

Politieke interesse en opkomstintentie

Zeven op de tien inwoners geven aan tamelijk tot zeer geïnteresseerd te zijn in de politiek in de gemeente Den Haag. Vergeleken met 2018 is het aandeel dat (helemaal) niet geïnteresseerd is kleiner, met name onder jongere inwoners.

Bij de verkiezingen in 2018 ging 48 procent van de Hagenaren naar de stembus. Op dit moment zou 58 procent ‘zeker’ gaan stemmen. Als we kijken naar de scores in 2018 – in januari 2018 zei 57 procent van de Haagse kiezers ‘zeker’ te gaan stemmen – weten we dat dit een overschatting is. Op grond van de peilingen en daadwerkelijke opkomst in 2018 denken we dat deze dit jaar niet sterk zal afwijken van de 48 procent uit 2018.

Als corona-maatregel is het bij de verkiezingen mogelijk om vervroegd te stemmen. Vier op de tien kiezers (38%) zeggen van de mogelijkheid gebruik te gaan maken om op maandag 14 of dinsdag 15 maart te gaan stemmen. Een kwart gaat op woensdag 16 maart stemmen en een derde weet het nog niet. Aan de kiezers die zeggen niet te gaan stemmen vroegen we of dit te maken heeft met het coronavirus. Voor 28 procent van deze inwoners heeft het coronavirus hier mee te maken, voor een meerderheid (72%) niet.

Onderzoeksverantwoording

I&O Research heeft een representatief onderzoek uitgevoerd onder de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+). Dit onderzoek werd uitgevoerd van 18 januari tot en met 30 januari 2022. In totaal namen 1.089 inwoners van Den Haag aan dit onderzoek deel. Er zijn drie steekproefbronnen ingezet:

- 1 **I&O Research Panel.** Alle inwoners van Den Haag uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.
- 2 **BAG-steekproef.** Hierbij is een bruto-steekproef van 5.000 inwoners (18+) getrokken uit het BAG-register. Inwoners zijn per brief benaderd om de enquête online in te vullen. Er is één herinneringsbrief gestuurd.
- 3 **Het panel van PanelClix.** Inwoners van Den Haag met een migratieachtergrond uit het panel zijn benaderd voor een online enquête.

Weging

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, stadsdeel, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

2 Inleiding

Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In verband met de corona-epidemie kunnen inwoners ook op 14 en 15 maart al stemmen. In Den Haag bepalen circa 420.000 kiesgerechtigden hoe de 45 zetels in de gemeenteraad over de partijen verdeeld worden.

De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is al jaren dalende. Op landelijk niveau ging eind jaren tachtig van de vorige eeuw nog circa 70 procent naar de stembus, maar inmiddels is dat gedaald tot 55 procent bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

In Den Haag ging in 2018 48 procent naar de stembus. Deze opkomst lag niet alleen onder het landelijk gemiddelde, maar was ook iets lager dan bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 (49 procent).

Mede om de opkomst te bevorderen heeft de gemeente Den Haag aan I&O Research gevraagd twee peilingen uit te voeren om een beeld te krijgen van de opkomst- en stemintentie van stemgerechtigde inwoners van Den Haag. Publiciteit omtrent de verwachte opkomst en mogelijke uitkomsten zal – naar verwachting – de verkiezingsstrijd ten goede komen en de opkomst bevorderen.

2.1 Doelstelling van het onderzoek

Het doel van de peilingen is het bieden van inzicht in de opkomst- en stemintentie van Haagse kiesgerechtigden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022.

De uitkomsten van de peilingen worden gebruikt om de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen onder de aandacht van het publiek te brengen. Door deze aandacht gaan de verkiezingen – zo is de verwachting – meer leven en zal dit positief uitwerken op de opkomst.

3 Interesse en opkomst

3.1 Politieke interesse

In hoeverre zijn inwoners van Den Haag geïnteresseerd in de gemeentelijke politiek? Zeven op de tien inwoners geven aan tamelijk tot zeer geïnteresseerd te zijn in de politiek in de gemeente Den Haag.

Er zijn duidelijke verschillen als we inzoomen op verschillende groepen. Zo zijn ouderen vaker geïnteresseerd in de gemeentelijke politiek dan jongeren. Van de 65-plussers 84 procent hierin geïnteresseerd, tegen twee derde van de 18-34 jarigen. Vergeleken met 2018 is het aandeel dat (helemaal) niet geïnteresseerd is kleiner, met name onder jongere inwoners.

Tabel 3.1

Mate van interesse in gemeentelijke politiek (%)

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022
Zeer geïnteresseerd	13%	15%	9%	10%	10%	12%	19%	21%	16%	22%
Tamelijk geïnteresseerd	47%	57%	38%	57%	48%	63%	51%	45%	62%	62%
Niet zo geïnteresseerd	29%	24%	38%	29%	30%	22%	23%	28%	18%	13%
Helemaal niet geïnteresseerd	11%	4%	14%	4%	12%	3%	8%	5%	4%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

3.2 Bekendheid met verkiezingen

Gevraagd wanneer de gemeenteraadsverkiezingen zijn, weet 63 procent van de inwoners dat de verkiezingen in maart 2022 plaatsvinden. Een derde (34%) geeft aan dit niet te weten. De rest (3%) noemt een andere verkiezingsdatum (tabel 3.2).

Opvallend is dat slechts de helft van de jongeren (51%) de juiste verkiezingsmaand kan noemen. Dit geldt voor 86 procent van de 65-plussers. De overige leeftijdsgroepen zitten hiertussen in.¹

Tabel 3.2

Weet u wanneer er gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zijn?

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022
Nee, dat weet ik niet	35%	34%	55%	45%	36%	43%	22%	25%	16%	12%
Ja, januari	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Ja, februari	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	0%	0%
Ja, maart	61%	63%	40%	51%	60%	53%	75%	71%	82%	86%
Ja, april	1%	1%	2%	1%	1%	0%	3%	1%	1%	1%

¹ De verkiezingsmaand (maart) is genoemd in de uitnodigingsbrief. Desondanks zien we dit patroon naar leeftijd, dat overigens ook in ander verkiezingsonderzoek zichtbaar is.

Ja, mei	0%	1%	0%	1%	1%		1%		0%	0%
Ja, juni	0%		0%	0%	0%	4%	0%		0%	
Ja, later	1%	1%	1%	45%	1%	43%	0%	25%	0%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

3.3 Opkomstintentie

Bij de verkiezingen in 2018 ging 48 procent van de Hagenaren naar de stembus. Op dit moment zou 58 procent 'zeker' gaan stemmen. Doorgaans is het aandeel 'zeker wel' een goede indicatie van gedrag, zoals het naar de stembus gaan. Echter, als we kijken naar de scores in 2018 – in januari 2018 zei 57 procent van de Haagse kiezers 'zeker' te gaan stemmen – weten we dat dit een overschatting is.

Naast het verloop van de campagne zijn ook andere factoren van invloed op de opkomst, zoals de hoeveelheid media-aandacht, de gevoelde urgentie van lokale problemen en de impact van de coronacrisis. Verder zijn deelnemers aan verkiezingsonderzoek vaker geneigd om te stemmen. Ondanks onze inspanningen om ook inwoners met geen of weinig politieke interesse te bereiken, is het aannemelijk dat de opkomstbereidheid in dit onderzoek wordt overschat.

Op grond van de peilingen en daadwerkelijke opkomst in 2018 denken we dat deze dit jaar niet sterk zal afwijken van de 48 procent uit 2018.

Dit gezegd hebbende is het interessant kijken naar de verschillen naar leeftijd en etnische achtergrond. Inwoners van 65 jaar en ouder (79% 'zeker wel') zouden vaker naar de stembus gaan dan jongeren (45%). De opkomstbereidheid is onder autochtone inwoners (70%) beduidend hoger dan onder inwoners met een westerse (54%) en niet-westerse achtergrond (43%).

Tabel 3.3

'Als er vandaag verkiezingen zouden worden gehouden voor de gemeenteraad in Den Haag, zou u dan gaan stemmen?'

	Totaal		18-34		35-49		50-64		65+	
	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022	2018	2022
Zeker wel	57%	58%	43%	45%	55%	60%	67%	57%	74%	79%
Waarschijnlijk wel	25%	27%	30%	34%	25%	28%	22%	27%	19%	16%
Waarschijnlijk niet	5%	5%	7%	9%	5%	2%	2%	7%	2%	1%
Zeker niet	8%	2%	12%	3%	8%	3%	5%	3%	2%	
Weet ik niet / wil ik niet zeggen	5%	6%	8%	7%	6%	8%	4%	5%	2%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

3.4 Klein deel machtigt iemand anders

Het merendeel (88%) van de inwoners die zou gaan stemmen bij de verkiezingen zegt dit zelf in het stembureau te gaan doen. Van de 65-plussers overweegt 16 procent om iemand anders te machtigen en niet zelf naar het stembureau te gaan.

Tabel 3.4

Bent u van plan zelf te stemmen in een stembureau? Basis: inwoners die zeker of waarschijnlijk gaan stemmen

	Totaal	18-34	35-49	50-64	65+
Ja	88%	87%	85%	88%	80%
Nee, ik overweeg om iemand te machtigen	4%	6%	3%	4%	16%
Nee, ik overweeg om helemaal niet te stemmen	1%	0%	2%		2%
Weet ik (nog) niet	8%	7%	12%	8%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

3.5 Verdeling over de verkiezingsdagen

De gemeenteraadsverkiezingen zijn op maandag 14, dinsdag 15 en woensdag 16 maart 2022. Vier op de tien kiezers (38%) zeggen van de mogelijkheid gebruik te gaan maken om op maandag of dinsdag te gaan stemmen. Een kwart gaat op woensdag stemmen en een derde weet het nog niet.

Tabel 3.5

Op welke dag denkt u dat u uw stem gaat uitbrengen? Kies s.v.p. de dag die u op dit moment het meest waarschijnlijk vindt.

Basis: inwoners die zeggen zelf te gaan stemmen in een stembureau

	Totaal	18-34	35-49	50-64	65+
Op maandag 14 maart	26%	29%	22%	21%	31%
Op dinsdag 15 maart	12%	8%	10%	14%	17%
Op woensdag 16 maart	27%	21%	32%	29%	25%
Weet niet	35%	41%	36%	35%	26%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Aan de kiezers die zeggen niet te gaan stemmen vroegen we of dit te maken heeft met het coronavirus. Voor 28 procent van deze inwoners heeft het coronavirus hier mee te maken, voor een meerderheid (72%) niet. Ook aan kiezers die niet zelf gaan stemmen maar iemand machtigen om voor hen te gaan stemmen vroegen we of dit met het coronavirus te maken heeft. Voor een minderheid heeft dit met het coronavirus te maken, voor de meerderheid niet.

Aan inwoners die niet gaan stemmen en die aangeven dat dit niet met het coronavirus te maken heeft vroegen we waarom ze niet gaan stemmen. De gegeven antwoorden zijn in twee hoofdlijnen in te delen:

Geen vertrouwen in de (lokale) politiek

- Stemmen boeit niet, het volk heeft geen (echt) invloed op de politiek. Zij bepalen zelf alles
- Geen vertrouwen in de politiek
- Gemeenteraad zet zich onvoldoende in voor de belangen van bewoners in Den Haag en de buurten. Ook de wijze waarop zij handhaaft in Covid 19 verdient geen schoonheidsprijs

- *Ik heb niet het gevoel dat stemmen helpt*
- *Omdat het nutteloze tijd is, ze doen toch wat hun willen.*

Nog niet voldoende geïnformeerd om een keuze te kunnen maken

- *I am not informed enough about the Hague's municipal parties.*
- *Ik ben niet genoeg op de hoogte van wat er gaande is op dit vlak.*
- *I don't (yet!) know enough about the issues – I have only been living in Den Haag for a few months.*
- *Tja leeft niet zo? Weinig aandacht voor in media , weet niet zo goed waar de partijen voor staan*
- *Omdat ik niet op de hoogte ben van waar ik op zal stemmen*

4 Zetelpeiling gemeenteraad Den Haag

4.1 Hart voor Den Haag/Groep de Mos virtuele koploper

Als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, dan gaat Hart voor Den Haag/Groep de Mos vooralsnog aan kop: 9 zetels, dat zou 1 zetel meer zijn dan de partij in 2018 haalde. Rekening houdend met onnauwkeurigheidsmarges kan het aantal zetels voor Hart voor Den Haag liggen tussen 7 en 11. Na Hart voor Den Haag/Groep de Mos volgen de VVD (6 zetels; -1), D66 (6 zetels; geen verschil met GR2018), GroenLinks en PvdA (beiden 5 zetels). Het CDA zou volgens deze zetelpeiling nu 1 zetel halen, een verlies van twee zetels ten opzichte van 2018. De PvdA zou daarentegen twee zetels winnen en komt uit op vijf zetels. Hierna volgen de Partij voor de Dieren (3 zetels), de Haagse Stadspartij, PVV en SP (elk 2 zetels) en ChristenUnie/SGP (1 zetel). 50Plus haalde bij de verkiezingen in 2018 één zetel en zou in deze peiling niet de kiesdrempel halen.

Bij deze gemeenteraadsverkiezingen neemt een aantal partijen voor het eerst deel. DENK haalt drie virtuele zetels en zou hiermee in de gemeenteraad komen. Forum voor Democratie haalt in deze peiling (nog) niet de kiesdrempel van 2,2 procent. Met nog ruim anderhalve maand verkiezingscampagne voor de boeg is er niettemin nog veel mogelijk. Ruim een vijfde van de inwoners die gaan stemmen (22%) heeft nog geen keuze voor een partij gemaakt.

Tabel 4.1 Zetelpeiling- 'Op welke politieke partij zou u gaan stemmen als er vandaag gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag zouden zijn?'

Basis: iedereen die een partij kan noemen (n=728). Exclusief blanco, weet ik niet en wil ik niet zeggen.

	UITSLAG GR 2018		PEILING GR 2022				verschil tov GR18
	%	Zetels	% 31-1	onder-/bovengrens	Zetels 31-1	onder-/bovengrens	
Hart voor Den Haag/Groep de Mos	16.8%	8	17.6%	(14.8; 20.4)	9	+/- 2	+1
VVD	13.9%	7	12.8%	(10.4; 15.2)	6	+/- 2	-1
D66	12.3%	6	12.1%	(9.7; 14.5)	6	+/- 2	0
GroenLinks	10.6%	5	10.6%	(8.4; 12.8)	5	+/- 2	0
CDA	6.5%	3	2.8%	(1.6; 4)	1	+/- 1	-2
PVDA	6.5%	3	9.5%	(7.4; 11.6)	5	+/- 1	+2
Haagse Stadspartij	5.6%	3	4.6%	(3.1; 6.1)	2	+/- 1	-1
Partij voor de Dieren	5.3%	2	5.8%	(4.1; 7.5)	3	+/- 1	+1
PVV	4.7%	2	4.6%	(3.1; 6.1)	2	+/- 1	0
ChristenUnie/ SGP	3.2%	1	3.3%	(2; 4.6)	1	+/- 1	0
SP	2.7%	1	5.3%	(3.7; 6.9)	2	+/- 1	+1
50 PLUS	2.3%	1	1.6%	(0.7; 2.5)	0	+/- 1	-1
Blanco			0.0%	(0; 0.1)	0	+/- 0	0
Kandidatenlijst Ramdhani			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
Kandidatenlijst Roopram			0.2%	(0; 0.5)	0	+/- 0	0
DENK			7.5%	(5.6; 9.4)	3	+/- 1	+3
Forum voor Democratie			1.4%	(0.5; 2.3)	0	+/- 1	0
Haags Belang			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
INL Den Haag			0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0

LEF – Voor de Nieuwe Generatie	0.0%	(0; 0)	0	+/- 0	0
Nat Bond tegen Overheidszaken	0.1%	(0; 0.3)	0	+/- 0	0
Andere partij	0.3%	(0; 0.7)	0	+/- 0	0
Totaal	100		45		

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

4.2 Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018

Op welke partij zouden kiezers uit 2018 nu stemmen? Tabel 4.2 biedt inzicht in deze kiezersstromen.

De meeste partijen hebben een kiezerstrouw tussen 50 en 70 procent. Aan de onderkant zit het CDA (27% van de 2018-CDA-stemmers zou nu opnieuw op deze partij stemmen).

Hart voor Den Haag/ Groep de Mos trekt zowel kiezers van de PVV als het CDA en enigszins van de VVD. De VVD, die in de zetelpeiling op een virtuele zetel verlies staat, verliest kiezers aan Hart voor Den Haag/Groep de Mos en D66. Maar ook een substantieel deel (22%) weet het nog niet. De Partij voor de Dieren staat op een virtuele winst van 1 zetel. De PvdD houdt ongeveer de helft van de kiezers uit 2018 vast, maar ook hier een groot deel twijfelaars (34%). De PvdD wint verder van GroenLinks.

Kiezers van de ChristenUnie / SGP hebben de hoogste kiezerstrouw: 91 procent van de CU/SGP-stemmers uit 2018 zou nu opnieuw op deze partijcombinatie stemmen.

Tabel 4.2

Stemvoorkeur nu versus stemgedrag GR 2018 (op herinnering) (kolompercentages)

stemgedrag Gr 2018 →	Totaal	GdM / HvdH	VVD	D66	GL	CDA	PvdA	Stads- partij	PvdD	PVV	CU	SP
stemvoorkeur nu												
HvdH/ Groep de Mos	12%	64%	5%	1%		16%	1%		1%	23%	7%	0%
VVD	10%	8%	65%				1%			10%		
D66	10%	3%	5%	66%	5%		3%	3%	2%		2%	
GroenLinks	8%	0%		3%	61%	4%	6%	3%	3%			4%
CDA	2%		0%			27%						3%
PvDA	7%	4%		0%	1%		68%	9%	0%			
Haagse Stadspartij	3%	2%	0%		2%		1%	57%				
PvdD	4%	0%	1%	1%	15%			1%	52%			0%
PVV	3%	3%	0%		0%	7%		0%		62%		
CU/ SGP	2%					2%					91%	
SP	4%	2%	0%	9%	4%		3%					80%
50 PLUS	2%	2%	1%	0%		14%	0%					4%
Blanco	0%											
Kandidatenlijst Ramdhani	0%											
Kandidatenlijst Roopram	0%		1%									
DENK	5%				2%							
FvD	1%	3%		3%				10%		5%		
Haags Belang	0%											
INL Den Haag	0%											
LEF	0%											
Nationale Bond t OZ	0%									0%		
Anders	0%		0%			0%						
Blanco / ongeldig	0%							2%				
Wil niet zeggen	2%			0%			0%		7%			
Weet niet	22%	9%	22%	17%	9%	30%	17%	14%	34%	1%		9%

Bron: I&O Research, 8 februari 2022

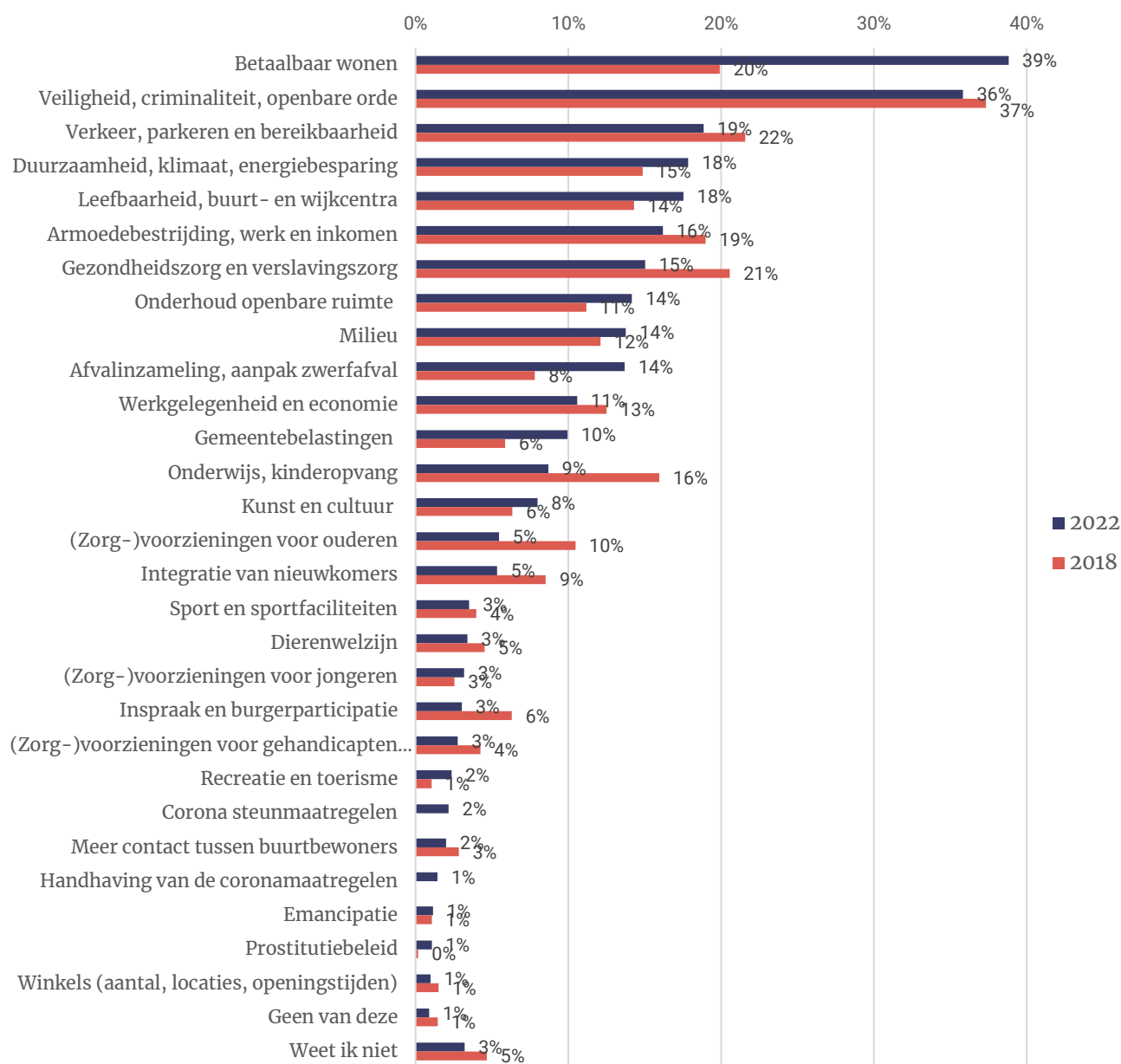

5 Belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen

5.1 Betaalbaar wonen belangrijkste onderwerp volgens Hagenaren

Op de vraag “wat zouden de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen moeten zijn” wordt “betaalbaar wonen” met 39 procent het vaakst genoemd. Dit was 20 procent in februari 2018, waarmee het onderwerp bijna twee keer zo belangrijk is geworden; het steeg van een vierde naar een eerste positie. Het onderwerp dat daarna het meest wordt genoemd, “veiligheid, criminaliteit en openbare orde”, wordt door 36 procent genoemd, vergelijkbaar met 2018 (37%). Uit [landelijk onderzoek van I&O Research](#) bleek ook dat betaalbaar wonen bij deze verkiezingen veel vaker belangrijk wordt gevonden.

Figuur 5.1 - Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn?

5.2 Belangrijkste onderwerpen naar partijvoorkeur

Tussen de verschillende kiezersgroepen zien we verschillen in welke onderwerpen belangrijk worden gevonden. Kiezers van Hart voor Den Haag/Groep de Mos, VVD en PVV vinden betaalbaar wonen (ook) een belangrijk thema, maar veiligheid & criminaliteit is voor hen het belangrijkste onderwerp van de verkiezingen. Voor kiezers van D66, GroenLinks, SP en de PvdD zijn de onderwerpen duurzaamheid en milieu relatief vaak van belang. Kiezers van Hart voor Den Haag/Groep de Mos, de Haagse Stadspartij en de VVD vinden verkeer, parkeren en bereikbaarheid en afvalinzameling vaker belangrijk dan andere kiezers.

Tabel 5.1 - Wat zouden wat u betreft de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag moeten zijn? Onderwerpen uitgesplitst naar huidige partijvoorkeur, alleen de onderwerpen die door meer dan 10% van de kiezers genoemd worden.

	Totaal	HvDH/ Groep de Mos	VVD	D66	GL	CDA	PVDA	Haagse Stadspa rtij	PvdD	PVV	CU/ SGP	SP
Betaalbaar wonen	39%	38%	24%	31%	54%	20%	42%	19%	30%	20%	45%	43%
Veiligheid, criminaliteit, openbare orde	36%	62%	45%	33%	16%	29%	30%	23%	31%	76%	33%	64%
Verkeer, parkeren en bereikbaarheid	19%	32%	28%	21%	7%	14%	15%	24%	15%	18%	0%	0%
Duurzaamheid, klimaat, energiebesparing	18%	2%	16%	25%	46%	6%	18%	38%	31%	0%	26%	26%
Leefbaarheid, buurt- en wijkcentra	18%	15%	21%	17%	11%	17%	11%	30%	12%	28%	22%	8%
Armoedebestrijding , werk en inkomen	16%	7%	8%	12%	30%	30%	27%	12%	12%	14%	19%	29%
Gezondheidszorg en verslavingszorg	15%	16%	19%	17%	12%	17%	8%	2%	15%	20%	17%	34%
Onderhoud openbare ruimte	14%	12%	22%	21%	15%	26%	5%	28%	18%	17%	28%	2%
Milieu	14%	2%	9%	25%	22%	9%	8%	14%	35%	0%	14%	11%
Afvalinzameling, aanpak zwerfafval	14%	24%	7%	11%	14%	23%	3%	31%	22%	6%	20%	7%
Werkgelegenheid en economie	11%	20%	19%	8%	3%	12%	20%	26%	0%	8%	27%	13%
Gemeentebelasting en	10%	13%	17%	13%	1%	26%	13%	0%	2%	7%	14%	7%

6 Onderzoeksverantwoording

Peiling eind januari

I&O Research heeft een representatief onderzoek uitgevoerd onder de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+). Dit onderzoek werd uitgevoerd van 18 januari tot en met 30 januari 2022. In totaal namen 1.089 inwoners van Den Haag aan dit onderzoek deel.

Om tot een goed beeld te komen van de opkomst- en stemintentie van Hagenaren zijn drie steekproefbronnen ingezet:

- 1 **I&O Research Panel.** Alle inwoners van Den Haag uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.
- 2 **BAG-steekproef.** Hierbij is een bruto-steekproef van 5.000 inwoners (18+) getrokken uit het BAG-register. Inwoners zijn per brief benaderd om de enquête online in te vullen. Er is één herinneringsbrief gestuurd. Op aanvraag was een schriftelijke vragenlijst beschikbaar, die men met een gratis retourenvelop naar I&O Research kon terugsturen.
- 3 **Het panel van PanelClix.** Inwoners van Den Haag met een migratieachtergrond uit het panel zijn benaderd voor een online enquête. Vooraf is gevraagd of men nog in de gemeente Den Haag woonachtig was.

Het grootste deel van de respons (48%) bestaat uit deelnemers afkomstig uit de BAG-steekproef. Verder zijn 486 deelnemers afkomstig uit het I&O Research Panel (44%) en 83 deelnemers afkomstig uit het panel van PanelClix (8%).

Tabel 2.1

Verdeling respons naar steekproefbron (%)

Steekproefbron	Aantal	%
BAG-register	520	48%
I&O Research Panel	486	44%
PanelClix	83	8%
Totaal	1.089	100%

Weging

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, stadsdeel, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde inwoners van Den Haag (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Omgang met bijzondere persoonsgegevens

De indeling naar etniciteit is bepaald aan de hand van het geboorteland van de respondent zelf en diens ouders, conform de CBS-definitie. Deze gegevens zijn verzameld met uitdrukkelijke toestemming van de respondent. Dit geldt ook voor de overige bijzondere persoonsgegevens, zoals historisch stemgedrag en huidige stemvoorkeur.

Het stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is gebaseerd op een enquêtevraag en berust daarmee op de herinnering van de respondent.

Marges

Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij de zetelpeiling wordt gerapporteerd over het aantal personen dat een partij kan noemen (n=728).

Met 95 procent betrouwbaarheid kunnen we bijvoorbeeld stellen dat Hart voor Den Haag/Groep de Mos scoort tussen de 14,8 en 20,4 procent. In zetels vertaald betekent dat Hart voor Den Haag/Groep de Mos met 95 procent betrouwbaarheid tussen de 7 en 11 zetels zou halen. Bij de kleinere partijen is de onzekerheidsmarge kleiner.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl